

INFÖR COP 21: KLIMATMÖTET I PARIS 30 NOVEMBER-11 DECEMBER

Naomi Klein fortsätter att syna det moderna samhällets ödesfrågor. Med klimatmötet i Paris runt hörnet ställer hennes senaste bok "Det här förändrar allt" både klimatet och de ekonomiska normerna på ända.

FAKTA

Naomi Klein

Sverigeaktuell kanadensisk författare, social aktivist och filmskapare som föddes i Montreal, Kanada 1970.

Klein är framför allt känd för sina bästsäljande samhällskritiska böcker "No logo" (1999), som handlar om reklam och varumärkens globala påverkan, och "Chockdoktrinen" (2007) som driver tesen att det finns en tanketradition av att liberala reformer bäst genomförs när befolkningen befinner sig i chocktillstånd.

Hennes senaste bok är "Det här förändrar allt: Kapitalismen kontra klimatet" (2014), där den globala kapitalismen pekas ut som det största problemet bakom klimatförändringar.

Hon har även gjort flera dokumentärfilmer tillsammans med sin make, regissören Avi Lewis, så som "The take" (2004) och senast "This changes everything" som är baserad på Kleins bok med samma namn och som visas på Stockholms filmfestival.

Naomi Klein synar konflikten mellan kapitalismen och klimatet i sin senaste bok "Det här förändrar allt" som också blivit en dokumentärfilm. FOTO: JOHAN HALLNÄS/TT

Naomi Klein tar klimatkampen

LITTERATUR

Starka vindar drar över världen. Många är förödande, andra bär med sig hopp.

Naomi Kleins "Chockdoktrinen" från 2007 kallades av många för ett av 00-talets viktigaste ekonomiska verk. Boken sätter punkt vid orkanen Katrina. Det var i New Orleans spillror som Klein, som tidigare bytte kanal när isbjörnarna hoppade mellan isblock på tv, började se sambandet mellan det rådande ekonomiska systemet och en värld hotad av klimatförändringar.

– Katrina är en dystopisk version av vad som sker om vi stannar på den här vägen. Det är inte framtiden, det är nu. Jag kände att den här giftiga soppan av klimatkatastrofer, svag stat, försummade offentliga rum och ojämlikhet, den funkade inte. Det är det boken handlar om: hur tar vi oss ifrån den här vägen, med tanke på hur lång den är? säger hon.

Nära tio år av research, möten och aktivism senare formuleras tankarna i

den kanadensiska författarens senaste bok "Det här förändrar allt".

På över 500 sidor avhandlar hon motsättningen mellan klimatförändringarna och kampen för att stävja dem, och den globala kapitalismen, som fortsätter att sätta vinst och fossila bränslen framför miljön. Som vore perspektiven två kämpar i en boxningsring ställer hon dem emot varandra redan i undertiteln: "Kapitalismen kontra klimatet".

Men riktigt så enkelt är det inte, betonar Klein. Hon manar inte till omedelbar omkullkastning, däremot till insikt: fortsätter vi så här kommer allt att förvärras. Samtidigt ser hon en gnutta hopp: kanske är hotet vår bästa chans på länge, att förändra världen på riktigt?

– Man kan argumentera för att marknaden är viktig, men i slutändan finns det en konflikt. Därför känner många hopplöshet och därför är det här viktigt att våga prata om.

Att skiftet kommer att ske på det kommande klimatmötet i Paris är ing-

FAKTA

Fler böcker om klimatförändringar

"Vår tid på jorden: Valfärd inom planetens hållbara gränser" av Johan Rockström och Mattias Klum: Om konsekvenserna av människans påverkan på ekosystem och hur vi kan ställa om till ett hållbart samhälle.

"Sex grader: Vår framtid på en varmare jord" av Mark Lynas: Skildrar vad det i praktiken skulle innebära om jordens temperatur steg med sex grader.

"Vår tid är nu: Tio hoppfulla perspektiv på klimatkrisen" av Svante Axelsson: Om hur ett hållbart samhälle kan byggas.

"The great transition" av Lester R Brown: Om hur övergången från fossilt bränsle till förnyelsebar energi skulle kunna gå till.

"Oryx och Crake", "Syndaflodens år" och "MaddAddam" av Margaret Atwood: Skönlitterär trilogi om ett samhälle fördrävat av multinationella företag.

"Climate changed" av Philippe Squarizoni: En seriebok om personliga upplevelser av klimatförändringar.

et Klein vågar hoppas på. Det är inte i mötesrummen motståndet startar, menar hon, snarare hos de sociala rörelserna, de som i Paris riskerar att tystas på grund av terrordådet. Utsläppen fortsätter, men protester och påverkan har skrinlagt pipelineplaner i USA och avvecklat kolkraftverk i Indien.

Kritiker har påpekat att Klein sätter för stor tilltro till de sociala rörelserna. Hur ska de lyckas ändra en

ekonomisk modell med flera hundra år på nacken?

– Den kritiken kommer från dem som tror att det bara handlar om att hitta den där enda rätta teknologin, som blir obekväma av sociala rörelser som förändrar. Det finns många verktyg i lådan, både protest och politiska beslut, svarar Naomi Klein.

Andra ser henne som radikal, vilket Klein bemöter med att klimatiförnekarna är mest radikala: "de

"Man kan argumentera för att marknaden är viktig, men i slutändan finns det en konflikt. Därför känner många hopplöshet och därför är det här viktigt att våga prata om."

NAOMI KLEIN

vill ju ödelägga världen", som hon säger i ett samtal med den svenske miljöforskaren Johan Rockström på Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm.

Just nu är hon i Sverige tillsammans med maken Avi Lewis. Utifrån Naomi Kleins bok har han registrerat en dokumentärfilm som visas på Stockholms filmfestival.

Medan filmen följer grupper av människor och deras kamp på gräsrotsnivå och i politiken, strävar boken efter analys. De ville nå ut till så många som möjligt.

– Vi vill engagera människor, och visa att det har ett värde. När man slutar

förneka frisätts ju energi till annat, säger Avi Lewis. **Vad gör ni själva för klimatet?**

– Vi har ändrat våra liv, reser mindre, äter annorlunda, går i demonstrationståg. Men vi har en kultur som fokuserar på vad individen kan göra. Visst, du kan ändra dina vanor och minska ditt koldioxidavtryck, men det kommer inte märkbart att påverka.

– Vi måste alla jobba tillsammans på ett sätt som är ovanligt i vår nuvarande kultur. För det här kommer inte att gå över i första taget, säger Naomi Klein.